

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/333
KARAR NO : 2021/372
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Lisanssız elektrik üretimi yapan davacı şirketin davalı MEDA 'a Mart 2018 tarihinde verdiği enerji bedelinin, davalı tarafından aralarındaki anlaşmaya aykırı olarak ödenmeyerek, sebepsiz zenginleşme yoluyla açıldığı iddiasıyla ve söz konusu bedelin tahsili istemiyle açılan davanın ADL YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği ilmi.

K A R A R

Davacı : R. Enerji Madencilik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
Vekili : Av. M. . .
Davalı : Meram Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
Vekilleri : Av. M.Y. Av. B.G. Av. K.B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Lisanssız elektrik üreticisi olan müvekkili davacı şirket tarafından işletilen güneş enerjisi santrallerinde günlük üretilen elektrik enerjisinin 1 MW'ın üzerinde olan kısmının ücretinin davalı dağıtım şirketi tarafından kendilerine ödenmediğini, ancak davalının bu enerjiyi tüketicilere ücreti mukabilinde vermek suretiyle sebepsiz zenginleştiğini belirterek sisteme verdiği bu ihtiyaç fazlası elektrik miktarının karşılıklı toplam 106.920,90 TL alacağını, davalı Meram Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nden ticari faizi ile birlikte tazmini istemiyle adli yargıda dava açmıştır.

2. Davalı vekili süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde; uyu mazlının çözüm ve görüşünde idari yargının görevli olduğu görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

II. UYU MAZLI ALAK NBA VURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, E.2018/696 sayılı dosyada 10/12/2018 tarihli ara kararıyla** " *davalı vekilinin yargı yolu itirazının reddine* " karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyu Mazlı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başkanlığı Talebi

5. Danıştay Başkanlığı, "üstün ayrıcalıklara sahip olan ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan, sorumluluğu ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyetini yürüten davalı dağıtım şirketi ile sistem dağıtım anlaşmasına bağlı olarak güneş enerjisi santrallerinde lisanssız elektrik üreten davacı şirket arasında, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında doğan alacağın tazmini için açılmış davada yargısal denetimin, *darü yargıda yapılması gerektiği* " görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu Mazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyu mazlı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

"...Elektrik enerjisine ili kin faaliyetleri, temel olarak "üretim", "iletim", "da itım" ve "ticaret" ba lıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye u ramasının alternatif maliyetleri çok yüksek oldu u için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi arttır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 2001 yılında kamu tüzel ki ili ini haiz, darî ve mali özerkli e sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmu tur.

Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmi tir. 6446 sayılı Kanun'un 4. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini, üretim, iletim, da itım, toptan veya perakende satı ı, ithalat ve ihracatı ile piyasa i letimi faaliyetleri olarak sıralamı tur. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin münhasıran Türkiye Elektrik letim Anonim irketi tarafından yürütülebilece i düzenlenmi tir. Di er faaliyetlerde ise, kamu tüzel ki ilerinin yanında, özel hukuk tüzel ki ilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabilece i öngörölmü tür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunlulu u getirilmi tir. Bu itibarla, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenli ini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sa layacak uyum içinde yürütülmesi adına düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma i levlerinin kamu gücüyle yerine getirildi i bir kamu hizmeti faaliyeti oldu u sonucuna ula ılmaktadır.

Elektri in kamu hizmeti özelli i, "da itım" faaliyeti açısından ele alındı ında, dava tarihinde yürürlükte olan 6446 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 2. bendinde, da itım irketlerinin lisanslarında belirtilen bölgelerdeki tesislerde yenileme, ikame ve kapasite artırım yatırımlarını yapma, da itım sistemine ba lı ve/veya ba lanacak olan tüm sistem kullanıcılarına, e it taraflar arasında ayrım gözetmeksizin elektrik enerjisi da itımı ve ba lantı hizmeti sunma yükümlülü ü getirmi tir. Kanun'da ve ilgili yönetmeliklerde "da itım" faaliyetini yerine getirecek i letmelerin uyması gereken yükümlülükler açıkça düzenlenmi tir. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi do rudan hizmetin aksamasına yol açacak niteliktedir. Bu nedenle elektrik piyasası faaliyetlerinden da itımın kamu hizmeti niteli i ta ıdı ı görölmektedir.

Elektrik da itım piyasasının en temel aktörü Türkiye Elektrik Da itım A. . (TEDA) tüzel ki ili e sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumlulu u sermayesi ile sınırlı, elektrik da itımıyla, elektri in tüketicilere perakende satı ı ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle i tugal eden bir iktisadi devlet te ekkülüdür. Do al tekel niteli indeki elektrik da itım faaliyeti 4628 sayılı Kanun öncesinde TEDA tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, da itım sektörünün, EPDK tarafından verilen da itım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak i letilmesi öngörölmü tür. 17.03.2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu'nun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlü e giren "Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelle tirme Stratejisi Belgesi" (Strateji Belgesi) ile elektrik da itım ve üretim alanları için özelle tirme giri imi ba latılarak özelle tirme uygulamalarına da itım sektöründen ba lanaca ı belirtilmi , Strateji Belgesi'ndeki eylem planına uygun olarak Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDA , özelle tirme programına alınmı tur. Bu kapsamda, söz konusu Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer alan da itım bölgelerinin irketle tirilmesinin tamamlanarak TEDA 'ın hissedarı olmu ve da itım, perakende satı hizmeti yürüten 20 da itım irketi olu turulmu tur. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 30. maddesi ile mülga 4628 sayılı Kanun'un 14. maddesinin 2. fıkrasındaki "TEDA 'ın faaliyet alanında yer alan ve da itım faaliyeti için gerekli olan i letme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDA ile belirlenen da itım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik da itım irketleri arasında i letme hakkı devir sözle mesi düzenlenebilir." kuralı uyarınca, TEDA ile % 100 hisselerine sahip oldu u 20 elektrik da itım irketi arasında da itım varlıklarının i letilmesine yönelik idari sözle me niteli ine sahip " letme Hakkı Devir Sözle mesi" imzalanmı ve Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 07.11.2005 tarih ve 2005/125 sayılı kararıyla da; sermayesinin %100'ü TEDA 'a ait olan ve elektrik da itım bölgelerinde da itım lisansı ile TEDA 'ın uhdesinde bulunan da itım sisteminin i letme hakkına sahip olan veya ileride sahip olacak da itım irketlerinin hisselerinin blok olarak satı yöntemi ile özelle tirilmesine karar verilmi tir.

Da itım bölgelerinin özelle tirilmesinde " letme Hakkı Devrine" dayalı "Hisse Satı Modeli" uygulanmakta olup bu modele göre yatırımcı, özelle tirilen da itım irketinin bulundu u bölgedeki elektrik da itım lisansına sahip tek irket olmaktadır. Ancak, yatırımcının i letme hakkını devraldı ı da itım tesisleri ve bu tesislerin i letilmesinde varlı ı zorunlu unsurların mülkiyeti TEDA 'ın uhdesinde kalmaya devam etmektedir. Yatırımcı, da itım irketinin hisselerinin sahibi olarak, TEDA ile imzalanmı olan i letme hakkı devir sözleşmesi çerçevesinde da itım varlıklarının i letme hakkını elde etmektedir. Ba ka bir anlatımla, hisse satı modelinde, mevcut varlıklar ile özelle tirme sonrası yatırımcı tarafından gerçekte tirilecek yatırımlar sonucu olu acak yeni varlıkların mülkiyeti TEDA 'ta kalırken, yatırımcı, da itım tesislerinin ve bu tesislerin i letilmesinde varlı ı zorunlu di er unsurların i letme hakkı ile birlikte tüm yeni yatırımları gerçekte tirme yükümlülü ünü üstlenmektedir. Ayrıca yatırımcı, i letme hakkı çerçevesinde verece i hizmeti ve üstlendi i yükümlülükleri, 4628 sayılı Kanun ve ilgili alt düzenlemeler uyarınca ve EPDK'nın denetimi altında gerçekte tirmektedir.

Öte yandan, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14. maddesinin 3. fıkrasında, lisans alma yükümlülü ünden muaf ekilde yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten ki ilerinin ihtiyacının üzerinde üretti i elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde elektrik enerjisinin son kaynak tedarik irketi tarafından alınaca ı belirtilmi tir.

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına li kin Kanun'un "Muafiyetli Üretim" ba lıklı 6/A maddesinde de, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten gerçek ve tüzel ki ilerinin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisi sisteme vermeleri halinde elektrik enerjisinin perakende satı lisansını haiz ilgili da itım irketi tarafından satın alınmasının zorunlu oldu u, ilgili irketlerin bu madde gere ince satın aldıkları elektrik enerjisinin da itım irketlerince YEK Destekleme Mekanizması kapsamında üretilmi ve sisteme verilmi oldu unun kabul edilece i hükmü getirilmi tir.

Konu ile ilgili olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nca alman 24.8.2017 tarihli ve 7262-3 sayılı kararın (c) bendinde, elektrik üretim tesislerinde demand olarak 1 MW'ın üzerinde güç ile enerji verildi inin tespiti yapıldı ı ay sonuna kadar lisanssız üretim tesisi sahibi ki i veya bu ki iyi temsil eden ilzama yetkili ki i veya ki iler tarafından sistemde gerekli düzenlemeler yapılarak demand olarak 1 MW ve üzerinde güç verilmeyece ine dair taahhütname sunulması halinde üretilen ihtiyaç fazlası enerjiye istinaden Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine li kin Yönetmelik'in 18. maddesinin birinci fıkrası uyarınca i lem yapılmasına karar verilmi tir.

Olayda, davacı irketin Meram Elektrik Da itım Anonim irketi ile imzaladı ı da itım sistemi ba lantı anla masına dayalı olarak lisanssız elektrik üretti i ve yenilenebilir enerji kayna ı niteli indeki 800100024 ve 80010025 tesisat numaralı güne enerjisi santrallerinde, Mart/2018 döneminde 1 MW'ın üzerinde üretilen elektrik enerjisinin, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarını Destekleme Mekanizması kapsamında bedelsiz katkı olarak dikkate alınamayaca ı belirtilerek Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 24.8.2017 tarih ve 7262-3 sayılı kararının (c) bendi uyarınca sisteme verdi i bu ihtiyaç fazlası elektrik miktarının kar ılı ı toplam 106.920,90 TL'nin, davalı Meram Elektrik Da itım Anonim irketinden ticari faizi ile birlikte tazmini için alacak davası açıldı ı anla ılmaktadır.

Görülece i üzere uyu mazlık, yenilenebilir enerji kayna ı niteli indeki güne enerjisi santrallerinden, 2018 yılı Mart ayında sisteme 1 MW'ın üzerinde güç ile enerji verilip verilmedi inin tespiti ile üretilen bu enerjinin YEK Destekleme Mekanizması kapsamında bedelsiz katkı olarak dikkate alınıp alınmayaca ndan kaynaklanmakta olup, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına li kin Kanun hükümleri kapsamında Enerji Piyasası Kurulu Kararları da dikkate alınarak çözümlenece i için sebepsiz zenginle meden kaynaklanan alacak davası niteli ini ta imadı ndan. Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanması hukuken mümkün de ildir..."

6. Benzer dosyalardaki görü ü bilindi inden, ayrıca Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının görü ü alınmamı tir.

III. LG L HUKUK

7. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun " dari Dava Türleri ve dari Yargı Yetkisinin Sınırı" ba lıklı 2. maddesinin de i ik 1 numaralı bendinde u düzenlemeye yer verilmi tir:

"a) (De i ik : 8.6.2000-4577/5 md.) dari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerinden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar"

8. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 77. maddesinde, "Haklı bir sebep olmaksızın, bir ba kasının malvarlı undan veya eme inden zenginle en, bu zenginle meyi geri vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, özellikle zenginle menin geçerli olmayan veya gerçekle memi ya da sona ermi bir sebebe dayanması durumunda do mu olur." düzenlemesine yer verilmi tir.

9. Aynı Kanunun 79. maddesinde de, "Sebepsiz zenginle en, zenginle menin geri istenmesi sırasında elinden çıkmı oldu unu ispat etti i kısmın dı nda kalanı geri vermekle yükümlüdür. Zenginle en, zenginle meyi iyiniyetli olmaksızın elden çıkarmı sa veya elden çıkarırken ileride geri vermek zorunda kalabilece ini hesaba katması gerekiyorsa, zenginle menin tamamını geri vermekle yükümlüdür." hükme ba lanmı tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. lk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anla ılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, lisanssız elektrik üretimi yapan davacı irketin davalı Meram Elektrik Da ıtım A. 'ye Mart 2018 tarihinde verdi i enerji bedelinin, davalı tarafından aralarındaki anla maya aykırı olarak ödenmeyerek, sebepsiz zenginle meye yol açıldı ı iddiasıyla ve söz konusu bedelin tahsili istemiyle açılmı tir.

13. Davalı Meram Elektrik Da ıtım Anonim irketi (MEDA), tüm hisseleri Türkiye Elektrik Da ıtım Anonim irketi (TEDA)' ne ait iken Özelle tirme Yüksek Kurulunca özelle tirme kapsamına alınmı tir. Bu do rultuda MEDA 'ın TEDA 'a ait olan %100 oranındaki hissesinin Özelle tirme Yüksek Kurulunun 30/04/2009 tarihli ve 2009/16 sayılı

kararı uyarınca, satılmasına ilişkin Özelleştirme Dairesi Başkanlığı ile Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri A.Ş. arasında 30/10/2009 tarihinde imzalanan Hisse Satış Sözleşmesi ile özelleştirildiği, şirketin aynı isim altında (MERAM ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.) olarak faaliyetlerini sürdürdüğü belirlenmiştir. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

14. Dosyanın incelenmesinde; kurducu güne enerji sistemi ile lisanssız elektrik üretimi yapan davacı şirket ile davalı MEDA arasında imzalanan "*Lisanssız Elektrik Üreticileri için Dağıtım Sistem Kullanım Anlaşması*" uyarınca davacının sisteme aktardığı enerji karışıkta tarafların karışıklı edimlerin ve yükümlülüklerin belirlendiği, anlaşmazlıkların Kurum tarafından çözüme kavuşturulacağına hükme bağlandı, davacı şirkete ait üretim santrallerinden birer tanesinin 10/03/2018 ve 25/03/2018 tarihlerinde iki kez anlık 1 MW üzerinde üretim yaparak sisteme aktardığı ileri sürülerek, Mart 2018 ödemesinin yapılmadığını, sisteme anlık olarak binde 1,7 kW elektrik verildiği iddiasının gerçek olduğu olması sebebiyle davalı şirketin sebepsiz zenginleştiği iddiasıyla bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

15. Yukarıda alıntılanan mevzuat hükümleri ve dava birlikte değerlendirildiğinde, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu kurulu niteliğindeki taahhütlü Meram Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (MEDA)'nin bulunması, taraflar arasındaki uyuşmazlığın Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen sebepsiz zenginleşme hükümlerine ilişkin olması karışığında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan; uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüş ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başkanlığının baturusunun reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. Danıştay Başkanlığının BATURUSUNUN REDDİNE,

07/06/2021 tarihinde, Üyeler Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KARARI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

Dava, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik kapsamında lisanssız olarak elektrik üretimi yapan davacı şirketin davalı Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye verdiği enerji bedellerinin davalı tarafından aralarındaki anlaşmaya aykırı olarak ödenmeyerek sebepsiz zenginleşmeye sebep olduğu ve bu nedenle, sözkonusu bedelin davalıdan faizi ile birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı Kanun'un 2.1.a maddesinde; idareler hakkında yetki, emir, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları idare hukuku ile ilgili olup, idare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı iradeyle tesis edilen kesin ve yürütülmesi zorunlu idareler hakkında açılacak davalarda idare yargısı görevli bulunmaktadır.

Elektrik enerjisine ilişkin faaliyetleri, temel olarak "üretim", "iletim", "dağıtım" ve "ticaret" başlıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye uğramasının alternatif maliyetleri çok yüksek olduğu için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi esastır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile, 2001 yılında kamu tüzel kişiliğini haiz, idare ve mali özerkliği olan ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmuştur.

Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmiştir, 4628 sayılı Kanun'un mülga 2. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini: "piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ticaret, ithalat ve ihracat faaliyetleri" olarak sıralamıştır. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin ancak tekel niteliğinde ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülebileceği düzenlenmiştir. Diğer faaliyetlerde ise, kamu tüzel kişilerinin yanında, özel hukuk tüzel kişilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabileceği öngörülmüştür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunluluğu getirilmiştir. Belirtilen yaklaşıma, 30.3.2013 tarih ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile de sürdürülmüştür.

Bu itibarla, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenliğini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sağlayacak bir uyum içinde yürütülmesi için düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunmaları ile ilgili kamu gücüyle yerine getirilmesi bir kamu hizmeti faaliyeti olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan, elektrik in kamu hizmeti özelliği, "dağıtım" faaliyeti açısından ele alındığında, 6446 sayılı Kanun'un "Dağıtım Faaliyeti" başlıklı 9. maddesi, dağıtım şirketlerinin lisanslarında belirtilen bölgelerdeki tesislerde yenileme, ikame ve kapasite artırımı yatırımlarını yapma, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağılanacak olan tüm sistem kullanıcılarına, elektrik tarafları arasında ayırım gözetmeksizin elektrik enerjisi dağıtım ve bağılantı hizmeti sunma yükümlülüğü getirmiştir. Kanun'da ve ilgili yönetmeliklerde "dağıtım" faaliyetini yerine getirecek işletmelerin uyması gereken yükümlülükler açıkça düzenlenmiştir.

Elektrik dağıtım piyasasının en temel aktörü Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDA); tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı, elektrik dağıtımıyla, elektrik tüketicilere perakende satış ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle ilgili bir iktisadi devlet tekelidir. Doğal tekel niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyeti 4628 sayılı Kanun öncesinde TEDA tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, dağıtım sektörünün, EPDK tarafından verilen dağıtım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak işletilmesi öngörülmüştür. 17/03/2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu'nun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren "Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi" (Strateji Belgesi) ile

elektrik da ıtım ve üretim alanları için özelle tirme giri imi ba latılarak özelle tirme uygulamalarına da ıtım sektöründen ba lanaca ı belirtilmi ; Strateji Belgesi'ndeki eylem planına uygun olarak Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDA özelle tirme programına alınmı tır. Bu kapsamda, söz konusu Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer alan da ıtım bölgelerinin irketle tirilmesinin tamamlanarak TEDA 'ın hissedarı oldu u ve da ıtım ve perakende satı hizmeti yürüten 20 da ıtım irketi olu turulmu tur. 4628 sayılı Kanun'un 14.2. maddesinde yer verilen, "TEDA 'ın faaliyet alanında yer alan ve da ıtım faaliyeti için gerekli olan i letme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDA ile belirlenen da ıtım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik da ıtım irketleri arasında i letme hakkı devir sözleşmesi düzenlenebilir." kuralı uyarınca, TEDA ile % 100 hisselerine sahip oldu u 20 elektrik da ıtım irketi arasında da ıtım varlıklarının i letilmesine yönelik darî sözleşme niteli ine sahip " letme Hakkı Devir Sözleşmesi" imzalanmı ve Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 7.11.2005 tarihli ve 2005/125 sayılı kararıyla da; sermayesinin % 100'ü TEDA 'a ait olan ve elektrik da ıtım bölgelerinde da ıtım lisansı ile TEDA 'ın uhdesinde bulunan da ıtım sisteminin i letme hakkına sahip olan veya ileride sahip olacak da ıtım irketlerinin hisselerinin blok olarak satı yöntemi ile özelle tirilmesine karar verilmi tir.

Öte yandan, 14/02/2018 günlü, 30332 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Elektrik Da ıtım A. . Ana Statüsünün 5. maddesinde, TEDA 'ın tüzel ki ili e sahip faaliyetlerinde özerk ve sorumlulu u sermayesiyle sınırlı bir iktisadi devlet te ekkülü oldu u hükmüne yer verilmi tir.

Da ıtım bölgelerinin özelle tirilmesinde " letme Hakkı Devri"ne dayalı olarak uygulanan "Hisse Satı Modeli"ne göre yatırımcı, özelle tirilen da ıtım irketinin bulundu u bölgedeki elektrik da ıtım lisansına sahip tek irket olmaktadır. Ancak, yatırımcının i letme hakkını devraldı ı da ıtım tesisleri ve bu tesislerin i letilmesinde varlı ı zorunlu unsurların mülkiyeti TEDA 'ta kalmaya devam etmektedir. Yatırımcı, da ıtım irketinin hisselerinin sahibi olarak TEDA ile imzalanmı olan i letme hakkı devir sözleşmesi çerçevesinde da ıtım varlıklarının i letme hakkını elde etmektedir. Yani, "hisse satı modeli"nde, mevcut varlıklar ile özelle tirme sonrası yatırımcı tarafından gerçekleştirilecek yatırımlar sonucu olu acak yeni varlıkların mülkiyeti TEDA 'ta kalırken, yatırımcı, da ıtım tesislerinin ve bu tesislerin i letilmesinde varlı ı zorunlu di er unsurların i letme hakkını kazanmakta ve tüm yeni yatırımları gerçekleştirme yükümlülü ünü üstlenmektedir. Yatırımcı ayrıca, i letme hakkı çerçevesinde verece i hizmeti ve üstlendi i yükümlülükleri, 4628 sayılı Kanun ve ilgili alt düzenlemeler uyarınca ve EPDK'nın denetimi altında gerçekleştirilmektedir. Davalı da ıtım irketinin de belirli bölgeler dâhilinde bölgesel tekel olarak elektrik enerjisinin da ıtımıyla görevli oldu u söz konusu kamusal hizmet kapsamında, lisanssız elektrik üretimine ili kin ba lantı ba vurularının 02/10/2013 tarihli ve 28783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine li kin Yönetmelik ve Yönetmelik uyarınca çıkarılan Tebli çerçevesinde da ıtım irketlerine yapılaca ı belirtilmi tir. Yönetmeli in "Ba lantı ve Sistem Kullanımına li kin Hükümler" ba lıklı bölümünde, ba lantı esasları, ba lantı ba vuru süreci, ba lantı ba vurularının de erlendirilmesi ve sonuçlandırılması ve ba lantı ve sistem kullanımı süreci, bu süreçte da ıtım irketinin yetki ve sorumlulu u, her a amada hangi idari i lemlerin nasıl tesis edilece i ayrıntılı olarak düzenlenmi tir.

Her ne kadar davalı irketin özel hukuk tüzel ki isi ve dava konusu i lemlerin de özel hukuk i lemi oldu u ifade edilmi se de, özel faaliyetler için söz konusu olamayacak üstün ayrıcalıklara sahip olan, yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteli indeki elektrik da ıtım faaliyetini yürüten davalı irket ile davacı irket arasındaki ili kinin ticari bir ili ki olarak de erlendirilemeyece i, bu kapsamda kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade açıklamasıyla tesis edilen dava konusu i lemlerin yargısal denetimini yapma ve bu i lemlerden do an tazminat istemini (ve di er istemleri) karara ba lama görevinin idari yargı merciine ait oldu u açıktır.

Bu itibarla, davacı tarafından yapılan söz konusu başvurunun reddine ilişkin ilmi karardan dolayı anılan uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN